

PROF. DR. FEHİM FIRAT

1998 — 1980

PROF. DR. FEHİM FIRAT HOCAMIZI KAYBETTİK

Prof. Dr. Muharrem MİRABOĞLU¹

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ömer Fehim Fırat'ı 6 Kasım 1980 günü müessif bir trafik kazası sonunda kaybetmiş bulunuyoruz. Olay Çapa'da, İstanbul Tıp Fakültesi ana kapısı önünde, Millet Caddesi üzerinde dolmuş yapan bir minibus'ün çarpmasıyla meydana gelmiştir. Merhum dişini doldurduğu Diş Hekimliği Fakültesinden dönerken, bulvarın karşı tarafına geçmek üzere iken aniden çarpmaya maruz kalmış ve başından aldığı yara üzerine Tıp Fakültesi Acil Servisi'nde ameliyata alınmadan ruhunu teslim etmiştir. Cenazesi 10 Kasım 1980 Pazartesi günü İstanbul Üniversitesi Merkez Binası'nda saat 11.00 de yapılan törenden ve Beyazıt Camii'nde kılınan namazdan sonra Edirnekapı Şehitliği'ndeki aile kabristanına defnedilmiştir.

Fehim Hocayı hayatta tanımış olanlar onun her fanide bulunmayan üstün vasıflarını, eşsiz meziyetlerini, çok değerli bir bilim adamı ve hoca oluşunu bilmektedirler. Ömürleri boyunca onu takdir ve saygı ile anacaklar, bol bol rahmet okuyacaklardır. Ancak kendisini hayatta tanımamış olanlara ve yıllar sonra gelecek kuşaklara, örnek insan ve hoca olarak, tanıtmak maksadile hocanın hayat hikayesi, insanî vasıfları bilim adamı ve hocalık hüviyeti bu yazı ile takdim ve tesbit edilmek istenmiştir.

Ömer Fehim FIRAT hoca, 1908 yılında Erzincan'da doğmuştur. Doğum ayı ve günü hakkında kaynaklar arasında farklılık vardır. 12 Nisan 1425 (Rumi) tarihli «Devleti Aliyeyi Osmaniye» teskeresinde Ömer Fehim Fırat'ın doğum tarihi 12 Mart 1325 olarak gözükmektedir. Gerçekte «19 Ramazanı Şerif 1325» (7 Kasım 1908) de doğduğu bilinmektedir. Daha sonra yapılan tahrirde ise 1324 olarak kaydedilmiştir. Erzincan'ın köklü, kültürlü, seçkin ve saygın bir ailesine mensuptur. Babası, Dördüncü Orduyu Hümayun Şube Reislerinden Hacı Asım Efendinin oğlu, Darülmualimin mezunu ve Erzincan Fahri Maarif Müdürü Ahmet Fahrettin Efendidir. Annesi Hatice Hanım da çok kültürlü ve saygın bir ailedendir. Hatice Hanımın Dedesi Dergâh sahibi Şeyh Fehmi Efendidir. Onun büyük oğlu Nakşibendi Dergâhının Postnişini Şeyh Sıtkı, küçük oğlu ise Erzurum ve Sivas Kongrelerinde Erzincan temsilcisi olan ve I. Dönem Heyeti Temsiliye Azası bulunan Şeyh Hacı Fevzi efendilerdir. Fehim Hocanın annesi Hatice Hanım Şeyh Sıtkı Efendinin kızıdır. Şeyh Sıtkı Efendinin oğlu ise Abdülhak Fırat Bey'dir. Yüzbaşılığı sırasında Hukuk tahsili yapmış, Milli Müdafaa Vekâleti Muhakemat Şb. Md. görevinde bulunmuş ve sonra da II - VIII dönemlerde Erzincan Mebusluğu yapmıştır. Fehim Hocanın aynı zamanda kayınpederidir.

Merhum Hocanın hayat hikâyesi, sağlığında vesikalarda üzerinde kendisinin de yardımlarile yaptığımız tetkik ve tesbitlere göre şöyledir :

¹ İ.Ü. Orman Fakültesi, Ormançılık Ekonomisi Kürsüsü. İstanbul.

Ömer Fehim Erzincan'da mahalle mektebini bitirdikten sonra 1914 de Mecidiye Mektebine başlar. Allesiyle birlikte Mart 1916 da Rus işgalinden kaçarak, önce kısa bir süre Sivas'a, sonra da Kayseri'ye hicret ettikleri için, sene dolmadan bu mektepten ayrılmak zorunda kalır. Kayseri'de İttihat ve Terakki Mektebine kaydolur. Erzincan'da sınıfını tamamlayamadığı için bu okula ikinci sınıftan başlar. Ancak çok kısa bir süre sonra, hocaları tarafından bir yukarı sınıfa geçirilir. Çünkü Ömer Fehim okul dışında babası tarafından da eğitilmiştir, emsaline nazaran daha bilgilidir. Kayseri'de geçirilen iki yıldan sonra, işgal kuvvetlerinin çekilmesi üzerine alle tekrar Erzincan'a döner. Ömer Fehim geri kalan beşinci ve altıncı sınıfları orada okuyarak mektebini bitirir. Bu okulda dördüncü sınıftan itibaren Fransızca öğrenimine başlar. Erzincan'da daha yukarı kademedeki okul bulunmadığı için, Ömer Fehim bir yıl süre ile Medarisi İlmîye'ye devam ederek, esas itibariyle Arapça öğrenimi yapar, aynı zamanda Adliyede ücret almadan mülâzım olarak çalışmak suretile bilgi ve tecrübe edinmeye gayret eder. Erzincan'da İdadi Mektebinin açılması üzerine Ömer Fehim 1339 (Rumi) da İdadi Sınıfı İhzarisine kaydolur. İdadiyi bitirdiği zaman Erzincan'da daha ileri kademedeki okul olarak sadece o yıl açılan Mıntıkâ Ziraat Mektebi mevcuttur. Ömer Fehim buraya kaydolur. Üç yıllık öğretimden sonra, 1926 Temmuz'unda tam not 20 üzerinden tüm sınıflar ortalaması 19,44 not alarak alıyyülalâ derece ile ve sınıf ikincisi olarak buradan mezun olur. Bu okulu birinci ve ikincilikle bitirenler Halkalı Mektebine imtihansız kabul edilmektedir. Ömer Fehim hak ettiği bu imkânı kullanarak Halkalı Ziraat Mektebine 958 numaralı öğrenci olarak kaydını yaptırır. Burada bir yıl okuduktan sonra, 16 Teşrinisâni (Kasım) 1927 de sınıfa İktisat Vekâleti Âli Orman Mektebine naklolurlar ve Ömer Fehim bu okulda 361 numaralı öğrenci olur. Okul bu arada Yüksek Orman Mektebi olmuştur. Ömer Fehim'in diploması üzerinde bu isim görülmektedir. 1 Temmuz 1929 da Ömer Fehim buradan alıyyülalâ derece ile mezun olur. Diploması üzerindeki kayda göre, birinci dereceden diplomaya hak kazanmıştır. Mezuniyetinden hemen sonra Üniversite Talim Taburuna girerek yüksek ehliyet alır, böylece doğruca Yedek Subay Okuluna gidebilme hakkını kazanır.

Ömer Fehim 29.9.1929 dan itibaren Edremit Orman Mühendisliğine 22 lira maaşla tayin olup işe başlayarak meslek hayatına atılır. Ancak bu vazifede fazla kalmayarak, 9.11.1929 da Yüksek Orman Mektebi asistanlığına tayin edilir ve Edremit'teki vazifesinden ayrılır. Bu tayin kendisinin haberi olmadan ve bu hususta bir mü. racaati bulunmadan yapılmıştır. Son sınıf talebesi iken Neş'et Hoca'nın hakkında hazırladığı bir raporla asistanlığa inhası üzerine asistanlığa tayin edildiği bilinmektedir. Bu arada Neş'et Hocanın vefatı üzerine Ord. Prof. Mazhar Diker'in onun yerini alması sonucu, Mazhar Hocanın yanında Orman Amenajmanı Kürsüsünde asistan olur. Kürsüde Orman Amenajmanı, Orman Politikası, Odun ve Ağaç Ölçme, Orman Kıymetlerinin Hesabı dersleri okutulmaktadır. Asistan Fehim bu dallarda yetişirken ve kürsünün işlerini yaparken, bir taraftan da Darülfünun Hukuk Fakültesine kaydolur. Ancak Avrupa'ya gidişi nedeniyle hukuk tahsili çok kısa sürer.

Ömer Fehim'in 8 Mayıs 1931 de Fransa'ya gittiğini görüyoruz. O zamanki uygulamaya göre, mektebinden birinci ve ikinci derece ile mezun olanlar, imtihansız olarak Avrupa'ya yollanmaktadır. Ömer Fehim'de bu hakkı elde etmiş olduğu için gönderme muamelesi böyle başlamıştır. Ancak sonradan imtihan açılması kararlaştırılmıştır. Ömer Fehim bu imtihanı da kazanmıştır ve statü gereğince 140 lira aylık verilmek suretile, stajyer olarak Fransa'ya gönderilmiştir. Stajyer olarak gönderilmişse de, vermiş olduğu taahhütnamenin 1. maddesi gereğince, Nancy Orman ve Su Mühendisliği mektebinde, mektebin asıl talebesine mahsus şerait dahilinde

tahsil etmeyi, 3. maddesinde ise şayanı tahsin bir derece iktisabı malûmatla diploma ahzeylemeyi taahhüt ettiği görülmektedir.

Nancy - Ecole Nationale des Eaux et Forêts'ye girecek fransız öğrencilerin lise ve hazırlık sınıflarından sonra Institut Agronomique de Paris yapmaları veya Ecole Polytechnique'den gelmeleri gerekmektedir. Ömer Fehim Yüksek Orman Mektebi mezunu olmakla bu safhaları yapma durumunda kalmamış ve doğruca Nancy'deki Ecole Nationale'e girebilmiştir. İki yıllık tahsilden sonra, 1934 Temmuz'unda 107 nci Promosion öğrencisi olarak mezun olmuş, «Diplôme d'Ingénieur Civil des Eaux et Forêts» diplomasını almıştır. O tarihte okul müdürü ve Orman Botanigi hocası Prof. Ph. Guinier'dir. Ömer Fehim, hocanın dikkat ve alâkasını çeken parlak talebesi olmuştur. Yabancı öğrenciler içinde en iyi notları almış, tüm okul arkadaşları arasında, bugüne dek devam eden saygınlık kazanmıştır.

Ziraat Vekâletinin 24 Temmuz 1934 tarihli yazısında, Almanya'da ihtisas ve doktora yapmasının lüzumlu görüldüğünün, tahsil süresinin 31 Temmuz 1936 ya kadar uzatıldığının, bu sürede doktorasını mutlaka bitirmesinin, doktorasını Tharand'da Prof. Röhr'lün yanında Etragslehre dalında yapmasının bildirilmesi üzerine, Fehim Fırat Fransa'dan doğruca Almanya'ya geçmiştir. Bir taraftan Enstitüde çalışırken, bir taraftan da Deutsche Akademie Abt. Deutschkurse für Ausländer an Deutschen Hochschulen'de Almanca kurslarına devam etmiştir. Bu kurslardan 1 Mart 1935 de diploma almıştır. 14.1.1935 den itibaren dört sömestre süre ile, Röhr, Heske, Rubner, Hugershoff'dan gerekli dersleri almıştır. 26 Ocak 1937 de «Vergleichende Untersuchungen über Wachstum und Ertrag der Robuche in Sachsen» adlı doktora tezini tamamlayıp, imtihanlarını vererek «Doktor Ingeniers der Forstwissenschaft» unvanını almıştır. Bu unvan bilahare değiştirilmiş ve «Doktors der Forstwissenschaft (Dr. Forest)» olmuştur. 16 Haziran 1941 tarihli diplomasında sonuncusu görülmektedir. Doktora babası Prof. Röhr'lür. Raportör üyeler ise Prof. Hugershoff ve Prof. Rubner'dir.

Dr. Fehim Fırat 1937 de yurda dönmüş 30.1.1937 de Ankara Yüksek Ziraat Enstitüleri Orman Fakültesi Hasılat Bilgisi ve İşletme İktisadı Enstitüsüne Başasis-tan tayin edilmiştir. Enstitünün Müdürü Prof. Dr. Fritzche'dir. Dr. Fırat Enstitünün tesisinde hocasına büyük yardımcı olmuş, Dendrometri, Orman Hasılat Bilgisi, Orman Kıymetleri Hesabı, Ormanlık Statigi ders teksirlerini ve notlarını Alman-cadan Türkçeye tercüme etmiş ve tatbikatları yürütmüştür. Ayrıca Prof. Weber'in Geodezi derslerini ve Prof. Pfefferkorn'un Orman Yolları derslerini tercüme etmiştir. 1.11.1937 de Yedek Subay Okuluna giden Fehim Fırat, 1.5.1938 den itibaren İstanbul Taşkışla 189. Alayda Asteğmen olarak görev yapmış ve 31.10.1938 de teğmen olarak terhis olmuştur. Askerliği sırasında, 24 Eylül 1938 tarihinde dayısı Abdülhak Fırat Beyin kızı Fahrünnisa Fırat ile evlenmiştir. Bu mesut olayın Hocanın iş hayatında da yardımcı olduğu rahatlıkla düşünülebilir. 1.10.1938 de tekrar Fakülte'deki görevine dönen Fırat, Enstitünün Müdürü olan Ord. Prof. Mazhar Diker'in yanında çalışmaya başlamıştır. Avrupa'da geçen süreler ile ilgili, maaş inkişafındaki bir kaybın düzeltilmesi için 27.5.1939 - 14.8.1939 tarihleri arasında Orman Umum Müdürlüğünde Sınıf 2 Orman Müfettişliği vazifesi gördükten sonra 14.8.1939 tarihinden itibaren Fakülte'deki Enstitüsüne, 55 lira maaşla Şef Asistan olarak tayin edilmiştir. Enstitü Müdürü Prof. Dr. Alexis Chenchine'dir. Fırat, yukarıki derslere ilâveten, Parkçılık ders ve tatbikatlarında da Hocasının büyük yardımcısıdır. Bu sırada «Fistikçami Ormanlarımızda Meyve ve Odun Verimi Bakımından Araştırmalar ve Bu Ormanların Amenajman Esasları» adlı habilitasyon tezini

hazırlamaya başlamıştır. Ancak tezini tamamlayamadan 23.11.1940 tarihinde ikinci defa askerlik görevine alınmıştır. Önce kısa bir süre Rami I. Ordu Cephanesinde ve sonra da İstanbul Örfi İdare Komutanlığında Muhakemat Şubesinde görev yapmış ve 10.10.1941 tarihinde terhis edilerek, Fakülte'deki görevine dönmüştür. Askerliği süresinde fırsat buldukça izinli olduğu zamanlarda habilitasyon tezi üzerindeki çalışmalarını yürütmüş, Fakültesine döndükten sonra çalışmasını tamamlamış, gerekli geçitleri aşmış, 15.2.1942 tarihinde İkinci Sınıf Doçentlik unvanını almıştır. 27.12.1947 tarihli Doçentlik Diplomasında (Dr. art. forest. habil.) unvanı tevdi edildiği kayıtlıdır. Doçentlik unvanı ile birlikte laboratuvar şefliğine (bunun için 50 lira ücret verilmekte idi) tayin edilmiştir. Doçentlik unvanı ile Dendrometri, Orman Hasılatı, Ormancılık İşletme İktisadı derslerini verme yetkisi kazanmıştır. Doçentlik için Almanca ve Fransızca dillerinde imtihan vermiştir. İmtihan Heyetinde Prof. Weber, Ord. Prof. Esat Muhlis Oksal, Ord. Prof. Mazhar Diker bulunmuşlardır. Doçentlik tezini Prof. Dr. Chenchine ve Ord. Prof. Mazhar Diker tetkik etmişlerdir. Kollogium imtihanı da aynı kişilerce yapılmıştır.

Doç. Dr. Fehim Fırat artık Enstitüsündeki dersleri vermektedir. 2.12.1942 tarihinde Dekan kâtipliği ile vazifelendirilmekle, idari hizmetler de yüklenmeğe başlamıştır. 26.2.1944 tarihinde, memleketimizden ayrılmış bulunan Prof. Dr. Chenchine'nin yerine Orman Hasılatı ve İşletme İktisadı Enstitüsü Direktörlüğüne atanmıştır. 15.8.1944 de üçüncü defa askerlik hizmetine alınan Fırat, 29.9.1944 tarihine kadar Zonguldak 201. Piyade Alayında görev yapmıştır. 9.10.1944 tarihinde de 1. sınıf doçent olarak 80 lira maaşa terfi ettirilmiştir. 12.12.1944 tarihinde ise, Fakülte'den teklif edilen iki aday arasından birisinin seçilmesi şeklinde Ziraat Vekâleti tarafından Dekan vekilliğine getirilmiştir. 31.10.1945 de, Ankara Yüksek Ziraat Enstitülerinin her fakültenin dekanı ve bir temsilcisinden kurulu on kişilik Diyanı tarafından, Orman Fakültesi Dekanlığının 27.10.1945 günlü teklifi üzerine kendisine Profesörlük payesi verilmiştir ve bu karar Ziraat Vekâletince 18.12.1945 de onaylanmıştır. Dekan Vekilliği 17.12.1946 tarihine kadar devam etmiştir.

30.6.1948 tarihinde Ankara Yüksek Ziraat Enstitülerinin lağvedilmesi ve Orman Fakültesinin İstanbul Üniversitesine dahil edilmesi üzerine, Prof. Dr. Fehim Fırat, yeni adile Orman Hasılatı ve İşletme İktisadı Enstitüsü ve Kürsüsü Başkanı olarak eski görevine devam etmiştir. 28.6.1951 tarihinde Fakülte Meclisince İstanbul Üniversitesi Senatosuna Orman Fakültesi Senatörü seçilmiştir.

16.7.1952 tarihinde Orman Fakültesi Dekanlığına seçilmiş ve bu görevi iki yıl başarıyla yürütmüştür.

28.6.1955 tarihinde İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne seçilmiştir. O zamana kadar Rektörlerin Fakültelerden sıra ile seçilmesi olagelen bir yol iken, o defa sıra atlanarak Orman Fakültesinden bir Rektör seçilmiştir. Bu sonuç Prof. Fırat'ın şahsiyetinin ve kendisini Üniversitede Orman Fakültesi dışındaki çevreye de kabul ettirmiş oluşunun bir ifadesidir. Gerçekten Rektörlük hizmeti de diğer faaliyetleri gibi çok parlak olmuştur. Üniversitenin iç düzeni ve faaliyetlerinin verimliliğini artırma yanında, İstanbul Üniversitesinin dış çevreye karşı da şahsiyetini yükseltme ve itibarını artırma bakımlarından çok başarılı hizmetler görmüştür. Olgun, nazik tabiatı, nezih davranışı, yüksek fazileti, tam itidalliliği ve objektifliği, fikir ve görüşlerindeki selâbeti, bilim ve bilimsel kuruluşların idaresindeki yeteneği, bilgisi, basireti ve akademik anlayışı tarihe geçen başarılarına esas olmuştur. Zamanının devlet idarecilerinin tutum ve davranışlarına karşı Üniversite Senatosunun yaptığı deklarasyon üzerine 27.1.1956 da B.M.M. Bütçe Komisyonunda yapılan tenkid ve Üniver-

site muhtariyeti üzerindeki yorum ve mütalealar üzerine verdiği şu cevaplar ve bilhassa gösterilen cesaret ve selâbet çok ilginçtir ve her dönemde bu gibi görevler alacaklar için ibret vericidir. Bütçe Komisyonunda Rektör Fırat'ın cevabı şöyle olmuştur: «... muhtariyet mevzuundaki mutalealarınız 4936 sayılı kanunun Üniversite muhtariyetini tayin eden mevzuat çerçevesindedir. Biz Üniversite muhtariyetinden kanun gereğince Üniversitelere tanınan hak ve yetkilerin istimali şeklini anlamaktayız. Yalnız şurasını ifade edeyimki son zamanlarda Üniversiteler Kanununa eklenen bazı hükümler bu muhtariyet ile bağdaşmaz olarak telâkki edilmektedir. Bu hükümlerin Yüksek Meclis tarafından kaldırılmasını arzu ediyoruz. Son günlerdeki hadiseler karşısında Senato bir tebliğ neşretti. Senato bu tebliğ ile, o hadiselerden duyduğu ızdırabı belirtmiştir. Bu tebliğin siyasi bir polemik haline getirilmesini de üzüntü ile karşılıyoruz. Öğretim üyelerimiz arasında gündelik politika ile iştigal eden yoktur ve zaten gündelik politika ile uğraşanlarını da terviç etmiyoruz. Yalnız Üniversite Kanunu gereğince, üniversite mensupları ilmi halka yaymak zorundadır. Bu bakımdan onların aktüel meseleleri ele alıp ilim ışığı altında işlemlerini tabii görmekteyiz». Bir başka Rektörün Üniversitesinin beyannamesinin tanzihini yapacakları şeklindeki beyanı üzerine Bütçe Komisyonunun «Beyanname neşri, Üniversitenin nasıl bir muhtariyet anlayışı ile yapılmış ise, onun ikmal, tasahih veya tanzihine müteallik kararların da o anlayış içinde alınmış olmasının idareye, muhtariyete ve siyasete daha uygun olacağına divanımız kanidir» şeklinde aldığı, pek açık ve düzgün ifadeli olmasa da mahiyeti anlaşılabilir ve tebliğin tanzihini tazammun eden bu karara karşı Rektör Fırat «Ben Senatoma götürmeden birşey beyan edemem» şeklinde cevap vermiştir. Bu tutumu yayın organlarıncı büyük yankılar yaratmıştır. Forum Dergisinin 15 Şubat 1956 tarihli, Cilt IV, Sayı 46, Sayfa 6 da şu ifadelerle değerlendirilmiştir: «İstanbul Üniversitesinin genç rektörü, bütçe müzakereleri esnasında devamlı hücumlarla neye uğradığını şaşırarak Üniversite muhitine ilk ümit ve cesaretlendirici işareti vermiştir. Üniversitenin, hür ilim ve düşüncenin siyasi tazyikle bende edilemeyeceğini bütün millete ilân etmiştir... Tehlikeye düştüğü vehmine kapıldıkları şahsi menfaatleri için küçültücü yolları akıllarından geçirenler, selâmeti tesanütte değil, meslektaşlarını itham ve onlarda kaba hat aramakta bulanlar, İstanbul Üniversitesi Rektörünün beyanıyla uyanmışlardır... Türk aydınları ve bilim adamlarının kendisine şükran borcu olduğunu tarih yazacaktır». Üniversiteler idarecilerine örnek bir rektör tanıtmak ve tarihçilere bu konuda yardımcı olmak üzere, burada olaylar aslına uyularak biraz detaylıca verilmiştir.

Fırat Hoca Rektörlük süresi tamamlandıktan sonra Kürsü faaliyetlerine daha çok ağırlık vermiş, araştırma çabalarını yoğunlaştırmıştır. Aynı zamanda iki yıl süre ile Prorektor olarak göreve devam etmiştir. Daha sonra 2.11.1960 tarihinde Üniversite Senatosunda Fakültemiz temsilcisi olarak Senatörlüğe seçilmiştir.

1960 Devriminden sonra demokratik rejime geçilmesi için teşkil edilen Kurucu Meclisin Temsilciler Meclisi kanadına İstanbul Üniversitesinden seçilen dört temsilciden biri Prof. Fırat olmuştur. İstanbul Üniversitesi tarafından 29.12.1960 tarihinde bu vazifeye seçilmiştir. Bu görevi sonuna kadar yapmıştır.

24 Temmuz 1963 de kurulan Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Tarım ve Ormancılık Araştırma Grubu ilk Yürütme Komitesine tek ormancı üye olarak seçilmiş ve bu görevi üç yıl liyakatla yapmıştır. Kurucu Meclis üyeliği bitince Fakültesine dönen hoca, 27.6.1975 tarihinde yeniden, Üniversite Senatosuna üye seçilmiştir. 13.7.1978 tarihinde yaş haddi nedeniyle emekli oluşuna kadar Kürsü Başkanlığını sürdürmüştür.

Fehim Hocanın Fakültesine, Üniversitesine, mesleğine ve memleketine yaptığı büyük hizmetlerle sağladığı ünü yurt dışına da taşımıştır. Dış alemde de tanınan ve kabul edilen bir şahsiyet olmuştur. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Organizasyonu (F.A.O.) nun Türk Hükümeti ile ortaklaşa 13 - 25 Eylül 1954 tarihinde İstanbul'da yaptığı «Ormanlık Politikası Semineri» ni iki kodirektöründen biri olarak idare etmiş ve seminer sonunda diğer kodirektör ile birlikte «Rapport au Gouvernement de la Turque sur le Séminaire de Politique Forestière» adlı raporu hazırlamıştır. Bu rapor Fransızca olarak basılmıştır.

1953 Eylülünden itibaren Dünya Ormanlık Araştırma Kuruluşları Birliği (IUFRO) Konseyinde Türkiye temsilcisi olarak vazife almış, o yıl Roma'da yapılan XI. Kongreye bu sıfatla katılmıştır. IUFRO'nun 1956 yazında Oxford'da yaptığı XII. toplantısında Konsey tarafından Birliğin 25. Seksiyonu Başkanlığına seçilmiştir. Beş yıllık süreden sonra yeniden seçilmek suretile bu işi on yıl yürüten Fırat, burada da çok başarılı olmuş, idaresi zamanında Seksiyonun faaliyetlerini çok artırmış, yeni çalışma grupları ve danışma grupları teşkil etmek suretile Seksiyonu çok geliştirmiştir. Her yıl kuruluşun yönetim kurulu ve seksiyon müdürlerinden teşekkül eden birleşik toplantılarına seksiyonun başarılı faaliyetlerini bildiren raporlar hazırlamış ve toplantılarına katılmıştır.

Bunun gibi Prof. Fırat 1955 yılında Milletlerarası Üniversiteler Birliğinin 2. Kongresinde Yönetim Kurulu Üyeliğine seçilmiş ve yedi yıl bu görevi yürütmüştür. Toplantılarına muntazaman devam ederek önemli katkılarda bulunmuştur. Prof. Fırat Fransa'da «Academia d'Agriculture de France» muhabir azalığına, İtalya'da «Academia Italiana di Scienze Forestali» üyeliğine ve «Society of American Foresters» in şeref üyeliğine seçilmiştir.

Yukarıda da belirtildiği üzere, Hoca daha genç yaşından itibaren Orman Fakültemizin kuruluşunu tamamlamada değerli hizmetler vermiştir. Zamanın yetersiz şartlarına rağmen, o kuşaktaki diğer kıymetli hocalarımız gibi, görevler arasında ayırım yapmadan, tam ibr vazife anlayışı içinde ve her türlü mahrumiyete katlanarak, haftanın belli gecelerini Fakültede geçirmek suretile, öğretim ve idari işlerin en sağlıklı ve süratli bir şekilde görülmesi için çaba göstermiştir. Bu çabaları daima verimli olmuştur. Orman Hasılatı ve İşletme İktisadi Enstitüsünün kuruluşunda büyük pay sahibidir ve Enstitünün gelişmesi onun tarafından sağlanmıştır. Dendrometri, Orman Hasılatı Bilgisi ve Ormanlık İşletme Ekonomisi disiplinlerini yurdumuzda geliştiren öncü olmuştur.

Fehim Hoca binlerce öğrenciye ders vermiş, yanında pek çok bilim adamı yetirmiştir. Herhangi bir şekil ve surette beraber olma şansına sahip olan herkes ondan feyz almıştır. Fakülte dışındaki meslekdaşlara ilk doktoraları o yaptırmıştır ve ilk doçentlikler onun kürsüsünde yapılmıştır. Yetiştiricilik faaliyetlerinde daima müşfik ve öğretici olmuştur. İnsan yetiştirmekten büyük zevk duymuştur. Birçok genç meslekdaşın yurt dışına gitmesini ve yetişmesini sağlamıştır. Öyleki yurt dışında eğitim yapmak isteyen hemen her ormancı ona başvurmuş ve yardımlarına mazhar olmuştur. Ders vermektten büyük haz duymuştur. Emekliliğine kadar derslerini muntazaman vermiştir, belki de girmediği, giremediği ders saati olmamıştır. Derslerine daima hazırlıklı gitmiştir. Önceleri notlarını, sonraları da kitaplarını her yıl ek bilgilerle yenilemiştir. 1947 yılında bastırıldığı Dendrometri kitabını dört kere yayınlamış, 1944 yılında teksir halinde öğrencilerine verdiği Ormanlık İşletme İktisadi notlarını 1967 yılında kitap halinde neşretmiş ve 1971 yılında ikinci baskısını yapmıştır. Yine 1942 yılında roto halinde çoğalttığı Orman Hasılatı Bilgisi ders not-

larını devamlı geliştirmiş ve 1972 yılında kitap halinde bastırmıştır. M. Miraboğlu ile birlikte hazırlayıp 1962 yılında yayınladığı «Orman Kıymetlerinin Takdirinde Kullanılan Formüller ve Tablokatlarına Ait Misaller» adlı kitap 1969 ve 1977 yıllarında tekrar bastırılmıştır.

Hocanın öğretim faaliyeti de yurt dışına taşımıştır. 1963 yılında Kanada - Québec'de Laval Üniversitesi tarafından ders vermek üzere davet edilmiş ve NATO imkânlarından yararlanarak dört ay süre ile orada ders vermiştir. Ayrıca bu sürede müteaddit konferanslar vermiştir.

Fehim Fırat Hoca bilim adamı olarak da örnek olacak değerdedir. Bir konuyu incelerken gösterdiği dikkat, emniyetlilik, sabırlılık ve objektiflik her türlü övgünün üstündedir. Hoca bu hasletlerini yetiştirdiği kimselere aşulamakta da usta idi. Nazik davranışile, üstün pedagojik tutumu ile, kimsenin şevkini kırmadan, bilâkis yeni şevk ve azim katarak yanında yetişenlerin de bu özellikleri kazanmalarına gayret etmiştir. Yaptığı her araştırma, her bilimsel çalışma tam manasile güvenilir mahiyettedir. Çok yazma yerine öz ve doğru yazmayı tercih etmiştir. Bu mahiyette eserler vermiştir. Daima ülke ihtiyaçlarını ve yararlarını ön planda tutmuştur. Yurdunun yararına gördüğü her işe, gerektirdiği zahmeti düşünmeden yürekten sarılmıştır. Daha 1943 yılında Orman ve Av Dergisinde yayınladığı «Ormanlık Araştırma İstasyonları» adlı makalesi ile ülkemizde araştırma istasyonları kurulması fikrini ilk olarak ortaya atmıştır. Aynı gerdide 1950 yılında yayınladığı «Araştırma Enstitüsünü Kurmakta Gecikiyoruz» başlıklı makalesi ile de Ormanlık Araştırma Enstitüsünün kuruluşunda itici rol oynamıştır.

Hoca yurtdışına yaptığı inceleme gezilerinden her defa yeni birşeyler getirmişti. Bu meyanda verimi yüksek yabancı ağaç türlerinin ülkemizde denenmesi için gayret göstermiştir. Fransa'dan Sahilçamı, Amerika'dan Douglas tohumları getirmiş, bunlardan elde ettiği fidanlarla hasılat araştırmaları için deneme sahaları kurmuştur. 1958 yılından itibaren kürsüsünün Uluslararası Melez Menşe Araştırmalarına katılmasını, araştırmaların bir bölümünün de Türkiye'de yürütülmesini mümkün kılmıştır.

Fırat Hoca 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 26. maddesi hükmü gereğince, 13 Temmuz 1978 tarihinde yetmiş yaşında, yaş haddi nedeniyle emekli olana kadar araştırma, eğitim ve her türlü görevlerini tam bir verimlilikle sürdürmüştür.

Hocanın öğretim ve bilimsel çalışmaları üzerine çok sayıda yayını vardır. Yayınlarının listesi yazının sonunda verilmiştir. Herbiri başlıbaşına bir değer taşımaktadır.

Prof. Fırat sosyal hadiselerden de uzak kalmamıştır. Bunun sonucu, birçok kuruluşta üyelik yapmıştır. Bunların bazıları şunlardır: Milli Kütüphaneye Yardım Derneği Üyeliği, İstanbul Fethi Derneği Üyeliği, Türkiye Biyoloji Derneği Fahri Başkanlığı, Türkiye Ormanlılar Cemiyeti İstanbul Temsilciliği, 19.1.1953 de İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti Fahri Başkanlığı, Türk - Alman Kültür İstişare Kurulu Üyeliği, bir yıl süre ile Başkanlığı, Türk - Amerikan Üniversiteler Derneği İdare Heyeti Başkanlığı, Türk Üniversiteleri Öğretim Üyeleri Yardımlaşma Derneği Başkanlığı, Türkiye Muallimler Birliği Terbiye ve İlim Araştırmalar Kurulu Üyeliği.

Fehim Hoca itidalli ve objektif davranışı ve engin hoşgörülülüğü ile dahil olduğu resmi, özel her toplantıda nazım rolü oynamış, görüşlerin tesbitinde ve kararların alınmasında fikirlerin eksenini teşkil etmiştir. Toplantılarda müzakerele-

rin seviyesini korumasında başlıca etken olmuştur, bu konuda da eğitimcilik yapmıştır.

İyi bir hoca ve değerli bir bilim adamı, meslek sevgisi yüksek bir ormancı ve dirayetli bir bilim idareciliği yanında, Hoca az kula nasip olacak insani meziyetlere sahipti. Engin bir insan sevgisi vardı, küçüklerine karşı hoşgörülü ve sevgili, büyüklerine saygılı idi. Dürüst, nezih, nazık, sabırlı, itidalli, inançlarına bağlı, salâbet sahibi bir karaktere sahipti. Mazbut bir aile reisi, şefkatli bir baba idi. Vazife duygusu ve meslek sevgisi üstün, çalışkan, zeki, dikkatli, disiplinli, tertipli idi. Bütün bu hasletlerle herkesin hayranlığını ve takdirini kazanmış, tam manasile bir insanı kâmil idi. Öyleki yüksek şahsiyetile, mensubu bulunduğu çevrelerin ve görev aldığı kuruluşların şeref ve itibarını yükseltirdi. Kafalarda ve kalplerde üstün bir kavram olarak yer almıştı. Aziz hatırası kalplerimizde daima yaşayacaktır.

R u h u ş a d o l s u n ! . .

PROF. DR. FEHİM FIRAT VERSTARB NACH EINEM AUTOUNFALL

Prof. Dr. Muharrem MİRABOĞLU

Prof. Dr. Fehim Fırat,, Professor an der Forstlichen Fakultät der Universität Istanbul ist am 6 November 1980 an einem Autounfall tödlich verunglückt. Seine Angehörigen, Kollegen und diejenige, die ihn kannten, alle haben schwere Schmerzen im Herz gehabt und trauern um ihn sehr.

Professor Fırat ist im Jahre 1908 in Erzincan - Ostanatolien geboren. Er war von einer vornehmlichen Familie. Nach der Volks- und Mittelschule in Erzincan besuchte er die Landwirtschaftliche Hochschule bzw. Forstliche Hochschule in Istanbul. Am (29 September 1929) wurde er Dipl. Forstwirt. Nach einer kurzfristigen Tätigkeit in der Forstorganisation ist er Assistent an der Forstliche Hochschule geworden. Im Jahre 1941 ging er nach Frankreich und besuchte er «Ecole Nationale des Eaux et Forêts» in Nancy, wo er sein Studium 1934 mit dem Diplom «Diplôme d'Ingeneueur Civil des Eaux et Forêt» abschloss. Anschliessend ging er nach Tharandt bei Dresden in Deutschland zum Professor Röhl und hatte er im Jahre 1937 mit seiner Arbeit «Vergleichende Untersuchungen Über Wachstum und Ertrag der Rotbuche in Sachsen» zum Doktor der Forstwissenschaft «Dr. Forest» promoviert.

Nach seiner Rückkehr in die Türkei wurde er als Assistaent im Institut für Forstliche Ertragskunde und Betriebslehre an der Forstlichen Fakultät Istanbul eingesetzt. Am 27.12.1944 habilitierte er sich mit seiner «Untersuchungen über den Frucht- und Holzertrag Türkischer Pinienwälder und die Forsteinrichtungsgrundlagen Derselben». Er hatte zu gleicher Zeit die Vorlesungen der Holzmesskunde und Forstliche Ertragskunde übernommen. Als Privatdozent war er schon der Direktor der obengenannten Institut beauftragt. In der Zeit zwischen 31.10.1945 und 17.12.1946 war er als Dekan der Forstlichen Fakultät tätig. Am 18.12.1945 erhielt er den Titel eines Professors. Nach der Eingliederung der Forstlichen Fakultät in die Universität Istanbul im Jahre 1948 wurde er zum Direktor des Lehrstuhles Forstliche Ertragskunde und Betriebswirtschaftslehre ernannt, und hatte er bis zu seiner Pansionierung am 13.7.1978 diesen Lehrstuhl geleitet. Am 16. 7.1972 wurde er nochmals für zwei Jahre zum Dekan der Forstlichen Fakultät gewählt. Professor Fırat war in weiteren Universitätskreisen so bekannt, dass er im Jahre 1955 zum Rektor der Universität Istanbul gewählt wurde. Während seiner zwei jähriger Amtsperiode hatte sich Fırat besonders für die Erhaltung der Autonomie der Universität eingesetzt und sehr verdienstvoll betätigt. Dementsprechend hat er einen guten Ruf im Lande verdient. Während anschliessenden zwei Jahren hat er als Pro-Rektor und weiteren Jahren zwei mal als Senat - Mitglied seine Kenntnisse und Erfahrungen für die Universitätsverwaltung zur Verfügung gestellt. Nach der Revolution im Jahre 1960 wählte der Senat der Universität Istanbul ihn zum Mitglied des konstituierenden Parlaments.

Professor Firat und seine Persönlichkeit war im Ausland bekannt und hoch geschätzt. Demnach wurde er im Jahre 1956 als Leiter der Sektion 25. von IUFRO gewählt. Er hat diese Aufgabe bis zum Jahre 1967 geführt. Auch wurde er im Jahre 1955 zum «Member of the Administrative Board of the International Association of Universities» gewählt, und hat er diese Aufgabe sieben Jahre erfüllt. Im Jahre 1963 hat er in Laval Universität - Quebec - Kanada als Gastprofessor für ein Semester Vorlesungen gehalten. Prof. Firat war der Verbindungsmitglied von «Academie d'Agriculture de France», der Mitglied von «Academia Italiana di Scienze Forestali» und Ehrenmitglied von «Society of American Foresters».

Professor Firat war ein Mensch mit überaus edlen und wertvollen Charakter. Er hatte eine unentliche Liebe an Menschen. Seine Bescheidenheit, Reife und Herzlichkeit war unbeschreiblich. Firat war gleichzeitig ein guter Forscher, ein hervorragender Lehrer und ein verständnisvoller Leiter. Zu seinen Studenten und Mitarbeitern hat er wissenschaftlich und geistlich-seelisch vieles übertragen. Als ein musterhafter Mensch, verdienstvoller Wissenschaftler, ausgezeichneter Lehrer und herzlicher Freund wird er niemals vergessen, seine Persönlichkeit wird ewig mit Ehrfurcht und Dankbarkeit in Erinnerung frisch behalten.

UNE PERTE IRRÉPARABLE: LE PROF. DR. FEHİM FIRAT DÉCÉDÉ PAR SUITE D'UN MALHEUREUX ACCIDENT

Prof. Dr. Muharrem MİRABOĞLU

Le Prof. Dr. Fehim Firat, membre du corps enseignant de la Faculté des Sciences Forestières de l'Université d'Istanbul, est décédé le 6 Novembre 1980, par suite d'un accident de route. Les membres de l'Université, ses collègues et tous ceux qui l'ont connu sont accablés par cette perte subite.

Le Prof. Firat est né en 1908, à Erzincan, d'une famille ancienne et distinguée de la ville. Après avoir terminé ses études primaires et secondaires à Erzincan, Il fréquenta, à Istanbul, d'abord l'Ecole Supérieure d'Agronomie et entra ensuite à l'Ecole Supérieure des Forêts qu'il termina en 1929.

Après une charge de courte durée dans l'Administration des Forêts, il fut reçu comme assistant à l'Ecole Supérieure des Forêts. En 1931, il alla en France et suivit les cours de l'Ecole Nationale des Eaux et Forêts de Nancy et reçut, en 1934, le diplôme d'Ingénieur des Eaux et Forêts. Au cours de la même année, il passa en Allemagne et poursuivant ses études à la Faculté des Sciences Forestières de Tharandt, Il prépara sa thèse de doctorat intitulée: «Vergleichende Untersuchungen über Wachstum und Ertrag der Rotbuche in Sachsen», auprès du Prof. Dr. Röhrli, et reçut le titre de «Dr. Forest» en 1937.

Revenu en Turquie, le Dr. Firat est nommé assistant à la «Chaire de Production Forestière et de l'Economie d'Exploitation Forestière». Par sa thèse d'habilitation ayant pour objet «Les recherches relatives à la production de graines et de bois dans nos forêts de Pins Parasols et les principes d'aménagement dans ces forêts», il fut reçu «Docent» en 1944. Comme tel, il assuma la charge de Directeur de ladite Chaire et celle de Doyen Adjoint, d'Octobre 1945 en Décembre 1946. Entre temps, il acquit le titre de Professeur, le 18 Décembre 1945, et de 1948, date à laquelle la Faculté des Sciences Forestières fut rattachée à l'Université d'Istanbul, jusqu'à sa retraite, en 1978, le Prof. Firat remplit sa fonction de Directeur de Chaire.

Le Prof. Firat avait, par sa personnalité éminente, gagné l'estime et l'appréciation des milieux universitaires, ce qui fit qu'il fut élu Recteur de l'Université d'Istanbul en 1955. Durant cette mission de deux années, le Prof. Firat a rendu de grands services, particulièrement par son attitude ferme et décidée vis à vis des questions concernant l'autonomie de l'Université.

Pendant deux années comme Pro-Recteur et, plus tard, comme membre du Sénat, le Prof. Firat apporta, par son savoir et ses expériences, une aide efficace dans l'administration de l'Université.

Le Prof. Firat était un homme de science dont la renommée s'étendit assez tôt à l'étranger. En 1956, il fut élu Président de la 25 ième Section de l'IUFRO, fonction qu'il garda jusqu'en 1967. En 1955, il fut élu membre de «The Administrative

Board of the International Association of Universities», mission qui dura 7 ans. En 1963, il fut chargé de cours, à titre de professeur invité Laval, à Québec, au Canada, où il fit aussi des conférences. Le Prof. Firat était aussi membre de liaison de l'Académie d'Agriculture de France», membre de l'Academia Italiana de Scienze Forestali» et membre honoraire de «Society of American Foresters».

Le Prof. Firat était un homme accompli, par son amour du prochain, son caractère ferme, mûr et sincère, par sa grande modestie, il avait gagné l'estime et l'admiration de tous ceux qui le connaissaient.

Le Prof. Firat était à la fois un grand scientifique et un enseignant admirable. Il a rendu de grands services dans les domaines des sciences et de l'enseignement. Il s'est toujours soucié de la formation de ses jeunes collègues à qui il tâchait de communiquer tout son savoir et toute son expérience.

Nous ne pourrions oublier ce maître vénéré à qui nous sommes redevables de tout le bien, de toute l'aide qu'il a prodigués à tout son entourage. Son souvenir restera toujours vivant dans le cœur de tous ceux qui l'ont connu.

PROF. DR. FEHİM FIRAT LOST HIS LIFE IN A TRAFFIC ACCIDENT

Prof. Dr. Muharrem MİRABOĞLU

Prof. Dr. Fehim Firat, member of the Faculty of Forestry of Istanbul University, lost his life in a car accident. His unexpected death caused deep sorrow to every one who had pleasure of knowing him.

Prof. Firat was born in Erzincan, Turkey, in 1908 as a son to a well known family.

Upon having completed his primary and high school educations, he came to Istanbul to attend the College of Agriculture. Later on he transferred to the college of Forestry from which he graduated in September 1929. After having worked for the Forest Service for a short term, he became assistant in the College of Forestry. In May 1931 he went to Nancy, France, and attended «Ecole Nationale des Eaux et Forêts» from there he graduated with the degree of «Diplôme d'Ingenieur Civil des Eaux et Forêts». In July 1934 he was in Tharandt, Germany, to do a study on «Vergleichende Untersuchungen über Wachstum und Ertrag der Rotbuche in Sachsen», leading to doctor's degree, under Prof. Röhrli's academic guidance. He completed the study in October 1937 and was granted the degree of «Dr. Forest».

Later on he returned to Turkey and was appointed as instructor to the Institute of Forest Yield and Economics at the Faculty in Istanbul. In December 1944, he received «University Docent» degree upon successfully completing the habilitation thesis on «The wood and seed production of Pinus pinea stands and the basis for their managing in Turkey» and became the chairman of the institute. From October 1945 to December 1946 he also served as associate Dean. Meanwhile, in December 1945 he became full professor. In 1948 the Faculty for Forestry was affiliated to the University of Istanbul. Prof. Firat was once more appointed as the chairman of the Institute of Forest Yield and Economics. He carried on the duty until his retirement in 1978. Between 1952 and 1954 he also served as the Dean of the Faculty of Forestry. His distinguished personality was well recognized by his colleagues in the University. As a result of this recognition, in June 1955, he was elected as the president of the University of Istanbul. He served as, president for two years with a high competence. Particularly his determined attitude to defend the university autonomy and scientific freedom arised long lasting admiration for him. Afterwards he also served as pro-rector and as university senator.

Prof. Firat was a also weel known person in abroad. In 1956 he was elected as the chairman of the 25th section of IUFRO. His chairmanship was extended until

1965. Moreover, he was member of the administrative Board of the International Association of Universities. His membership lasted for seven years, starting in 1955. In 1963 he gave lectures and as visiting professor at Laval University, Quebec, Canada. Prof. Fırat was the correspondent member of «Academia d'Agriculture de France», honorary member of «Society of American Foresters» and member of «Academia Italiana di Scienze Forestali».

Prof. Fırat was a nature person to full meaning. He had great affection for his associates. Modesty, dependability and sincerity were his distinction.

Prof. Fırat will long be remembered as one who devoted his time and his abilities to the service of his fellow men. He always regarded his responsibilities to his associates as of highest importance. His life has surely been abundantly useful. He enjoyed the respect and affection of all who knew him.

As we mourn him it will be the mourning of all of us at the loss of a noble person whom to know was to esteem.

Prof. Dr. Fehim FIRAT'ın Yayınları

KİTAP

- 1 — Vergleichende Untersuchungen über Wachstum und Ertrag der Rotbuche in Sachsen. Arnold H. Blümer, Freiburg i.B. 1941, s. 119.
- 2 — Fıstıkçamı Ormanlarımızda Meyve ve Odun Verimi Bakımından Araştırmalar ve Bu Ormanların Amenajman Esasları. Yük. Z. E. Yayını, sayı 141, Hüsniyat Basımevi, Ankara 1943, s. 176.
- 3 — Ağaç ve Odun Ölçme Kılavuzu. Or. Gen. Müdürlüğü Yayınlarından, Hüsniyat Basımevi, İstanbul 1946, s. 55.
- 4 — Dendrometri (I. Baskı). Y.Z.E. Ders Kitabı (Ankara), sayı 38, Kutulmuş Basımevi, İstanbul 1947, s. 228.
- 5 — Genetik ve Silvikültür. Ph. Guinier'den tercüme - Genetique et Sylviculture - Or. Gen. Müd.lüğü Yayını, Sıra No. 100, seri No. 19, Doğu Matbaası, Ankara 1951, s. 32.
- 6 — Türkiye Ormanlarının Ekonomik Şartları. T.C.T. Vekâleti Or. Gen. Müd.lüğü Yayını, Sıra No. 148, Seri No. 16, Akın Matbaacılık Limited Ort. Ankara 1953, s. 11.
- 7 — Dendrometri (II. Baskı). İ.Ü. Yayın No. 775, Or. Fak. Yayın No. 57, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1958, s. 312.
- 8 — Orman Hasılat Bilgisi (Roto). (I. Baskı 1942, II. Baskı 1961). Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, s. 115.
- 9 — Ormancılık İşletme İktisadı (Roto) (I. Baskı 144, II. Baskı 1961). Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, s. 212.
- 10 — Dendrometri (III. Baskı), İ.Ü. Yayın No. 984, Or. Fak. Yayın No. 82, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1962, s. 325.
- 11 — Les Conditions Économiques de Forêts de la Turquie (Atina konferansından ayrı baskı), Fakülteler Matbaası, İstanbul 1962, s. 89 - 104.
- 12 — Orman Kıymetlerinin Takdirinde Kullanılan Formüller ve Tatbikatına Ait Misaller. (I. Baskı). İ.Ü. Yayın No. 968, Or. Fak. Yayın No. 81, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1962, s. 119 (Doç. Dr. M. Miraboğlu ile müşterek).
- 13 — Ormancılık İşletme İktisadı (I. Baskı). İ.Ü. Yayın No. 1242, Or. Fak. Yayın No. 110, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1967, s. 296.
- 14 — Orman Kıymetlerinin Takdirinde Kullanılan Formüller ve Tatbikatına Ait Misaller. (II. Baskı), İ.Ü. Yayın No. 1444, Or. Fak. Yayın No. 143, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1969, s. 123 (Prof. Dr. M. Miraboğlu ile müşterek).
- 15 — Ormancılık İşletme İktisadı (II. Baskı), İ.Ü. Yayın No. 1541, Or. Fak. Yayın No. 156, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1971, s. 336.
- 16 — Orman Hasılat Bilgisi, İ.Ü. Yayın No. 1612, Or. Fak. Yayın No. 166, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1972, s. 191.
- 17 — Dendrometri (IV. Baskı), İ.Ü. Yayın No. 1800, Or. Fak. Yayın No. 193, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1973, s. 359.
- 18 — Orman Kıymetlerinin Takdirinde Kullanılan Formüller ve Uygulamalarına Ait Örnekler İ.Ü. Yayın No. 2321, Or. Fak. Yayın No. 226, Çelikkilt Matbaası, İstanbul 1977 (III. Baskı) (Prof. Dr. M. Miraboğlu ile müşterek).

MAKALE

- 1 — Sel Gelen Derelerin Islahına Dair. Orman ve Av. 1940, Sayı 9, 1940. (Bernard'dan tercüme).
- 2 — Tomruk Hacminin Tayini. Orman ve Av, 1940, sayı 3, 1940.
- 3 — Yugoslavya'da Küçük Hususi Ormanların Amenajman Ehemmiyeti. Orman ve Av, 1942, sayı 11, 12, 1942 (A. Chenchine'den tercüme).
- 4 — Küçük Meşe Ormanlarının Amenajman ve Muntazam İdaresi. Orman ve Av, 1942, sayı 6-8, 1942 (A. Chenchine'den tercüme).
- 5 — Kestane ve Meşe Yakacak Odun Sterlerinin Hakiki Hacım ve Ster Emsalleri ve Ağırlıkları Üzerine Araştırmalar Y.Z.E. Der. 1943, C. I, Fransızca Özet, s. 89 - 94, 1943.
- 6 — Fıstıkçamı Ormanlarında Meyva ve Odun Verimi Hakkında Araştırmalar ve Bu Ormanların Amenajman Esasları. Y.Z.E. Dergisi, 1943, sayı 141, 1943.
- 7 — Tabii ve Saf Kayın Korularında Umumiyetle Siperli veya Seçme Kesimlerinden Hangisi Tatbik Edilmelidir. Orman ve Av, 1943, sayı 8, 1943 (A. Chenchine'den tercüme).
- 8 — Ormancılık Araştırma İstasyonları. Orman ve Av, 1943, sayı 5, 1943.
- 9 — İşletme İktisadı Bakımından İdare Müddetleri, Tayin ve Münakaşaları. Orman ve Av, 1943, sayı 1, 1943.
- 10 — Kâğıt ve Sellüloz Sanayiimiz. Orman ve Av, 1944, sayı 11, 1944.
- 11 — Step mntıklarında Ormancılık Tedbirleri ve Koruyucu Orman Şeritleri. Y.Z.E. Dergisi, 1944, sayı I, 1944 (A. Chenchine'den tercüme).
- 12 — Dursunbey Devlet Orman İşletmesi. İktisadi Yürüyüş - Özel Sayı - C. 6, Yıl 6, s. 46 - 49, 1945.
- 13 — Orman İşletmelerimizde Ana Mahmul Odunun Sınıflandırma ve Ölçülmesine Ait Esaslar. Y.Z.E. Dergisi, sayı 2, s. 361 - 373, 1948 (Prof. Dr. A. Berkel'le müşterek).
- 14 — Araştırma Enstitüsünü Kurmakta Gecikiyoruz. Orman ve Av, 1950, sayı 3, 1950.
- 15 — Ormanlarımızın Verimi. (Orman Davasının Çeşitli Yönlerine Dair İlimi Görüşler kitabı), 3 sahife, 1951.
- 17 — Orman İşletmeleri, Orman İşletme Ekonomisi (İktisat ve Ticaret Ansiklopedisi, C. VIII), s. 17 - 18, 1953.
- 18 — İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Demokrat Türkiye Dergisi, s. 34 - 37, 1953.
- 19 — Ormancılık Araştırma Enstitüleri Milletlerarası Birliği ve XI. Kongresi, Orman ve Av, sayı 4, 5, 1954.
- 20 — Ormanlar, Verim Kudretleri ve Bunun Tayini İmkânlarının Araştırılması. İ.Ü. Or. Fak. Dergisi, Cilt IX, Seri B, s. 1, 1959.
- 21 — İlimi Terimleri Kullanmakta Dikkatli Olalım. Yeşil Ufuk, yıl 1, sayı 10 s. 3 - 4, 1959.
- 22 — Ormancılık ve Ormancı, Yeşil Ufuk, Yıl 1, sayı 4, s. 3 - 4, 1959.
- 23 — Criteria For Determining A Program of Forestry Education. (Fifth World Forestry Congress GP/10/Turkey), 1960.

- 24 — Tarsus - Karabucak Ormanı İçin Eucalytus Camaldulensis Ağaç Hacım Tablosu. Or. Fak. Dergisi, C. XIII, Seri A, sayı 1, 1963 (Doç. Dr. A. Kalıpsız ile müşterek).
- 25 — Tarsus - Karabucak Mıntika Ekolojik Şartlarında Eucalyptus Camaldulensis Dehn. de Kambiyum Faaliyeti. Or. Fak. Dergisi, C. XIII, Seri A, sayı 1, 1963 (Dr. B. Aytuğ ile müşterek).
- 26 — Türkiye'de Orman ve Erozyon Problemleri. Or. Fak. Dergisi, Cilt XI, Seri A, sayı 1, 1965.
- 27 — Ormanın İktisadı Yönü. Or. Müh. Odasının Tertiplediği İlimi Panel - Orman ve İnsan - Ankara, 1969.
- 28 — Orman Ürünleri Sanayii ile ilgili öğretim ve eğitim. Or. Fak. Dergisi, C. IX, Seri B, sayı 3, s. 41 - 56, 1969.
- 29 — Milletlerarası Ormancılık Araştırma Müesseseleri Birliği (IUFRO) 25. Seksiyonun Yürüttüğü Hasılat Araştırmaları. Or. Fak. Dergisi, C. XX, Seri A, sayı 1, s. 14 - 43, 1970.
- 30 — Türkiye'de Ormancılık Öğretim ve Eğitim Esaslarına Genel Bir Bakış. Or. Fak. Dergisi, C. XXII, Seri B, sayı 1, s. 33 - 54, 1972 (Doç. Dr. B. S. Evcimen ve Doç. Dr. F. Yalıtık ile müşterek).
- 31 — VII. Dünya Ormancılık Kongresi. Or. Fak. Dergisi, C. XXIII, Seri B, sayı 1, s. 1 - 13, 1973.

TEBLİĞ

- 1 — Türkiye'de Orman ve Erozyon Problemleri. (İktisadi Kalkınmanın Zirai Cephesi). - Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferansı Heyeti III. Konferansı, 1964.
- 2 — Türkiye'de Yetiştirilen Sahil Çamlarında Verim Araştırmaları, TB TAK II. Bilim Kongresi, 1969.
- 3 — Orman Ürünleri Sanayii İle İlgili Eğitim. Or. Müh. III. Teknik Kongresi, Ankara, 1970.
- 4 — Dünyadaki ve Türkiye'deki Orman Kaynaklarının Genel Durumu. Or. Müh. III. Teknik Kongresi, Ankara, 1970.
- 5 — Melez'in (Larix Link. 184) Türkiye'de Denenmesi ve Melez Menşesi Araştırması. TB TAK III. Bilim Kongresi, 1971.
- 6 — Araştırma - Öğretim. TB TAK IV. Bilim Kongresi, 1973.
- 7 — Çeşitli Ağaç Türleri ve Boy Artımı Üzerine Araştırmalar. TB TAK IV. Bilim Kongresi, 1973 (Dr. A. Günel ile müşterek).
- 8 — Bericht über den Lärchenprovenienzversuch in der Türkei. Haziran 1976 Oslo (Prof. Dr. M. Miraboğlu ile müşterek).